

יום	יום לחודש	יום מוהר"ן	ליקוטי הלכות	מסנה ברוך	חיי מוהר"ן	שולחן ערוך
שבת	א'	ב.	קכג	חזרה	קלש-מ	א' ב'
א	ב'	ב:	קכז	יד.	קמא-מב	ג' ד'
ב	ג'	ג.	קכח	יד:	קמא-מד	ה' ו'
ג	ד'	ג:	קכט	טו.	קמא-מו	ז' ח'
ד	ה'	ד.	קכ	טו:	קמא-מז	ט' י'
ה	ו'	ד:	קכא	טו.	קמא-נ	א' ב'
ו	ז'	ה.	קכב	חזרה	קמא-נב	ג' ד'

בקרני אור

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

428 | פרשת מטו"מ | א' אב תשפ"ה

דבר המערכת

בחסידי ה' עלינו יצאו תלמידי המ'כנה לשיבה קטנה, לשבות בשבת שעברה, יחד עם משיעני החבורות במושב קוממיות, כדי להכין צעדיהם לקראת כניסתם לשיבה קטנה ולחבורות הבחורים בחודש אלול הבעל"ט. במשך כל השבת המרוממת שמעו על האחריות העצומה התלויה בכל אחד ואחד, וכוחו הגדול לייסד את האילן שיצמח הימנו, אם ישים לבו ורוחו ורצונו למשמעות החיים כפי שגילה רבינו הקדוש. שם שאבו מלוא חפניים על כך שעיקר קדושת הצדיק ובית המקדש והשבת, הם ה'עניינים', שהם עיקר חיותו של אדם. דרך הסתכלותו היא הקובעת את דרכו, וכפי שהזהיר רבינו הקדוש (בלקו"מ סי' א') שכל כח היצר הטוב הוא ההסתכלות בשכל דקדושה וכן להיפך ח"ו, ועל כן חובתנו לסתום עינינו הגשמיות ולקחת לעצמנו את דרך ההסתכלות של הצדיק. ועל כך אנו באים לתיבת נח' של ה'חבורות', להביט על העולם בהסתכלות של אמת ולא להטעות עצמנו ח"ו בעולם החולף הזה.

כמה הלהיב מהנהגת"ת את ליבנו על חובת ההשקעה בליבות הנערים הצעירים, והאיר עינינו "כי ה' יתברך חפץ דיין בעבודת הילדים ובני הנעורים שהם עוללים ויונקים".

כמה נחוץ עבורינו בימים טרופים אלו כאשר צוררי ישראל מבקשים לאבד נשמת רוחם ח"ו, לייסד עוז על ידי בני הנעורים שישביתו וינצחו את עת עצת הצוררים, ויביאו לגאולה הפרטית והכללית מהרה.

בשבוע העעל"ט ליל ערב ראש חודש מנחם אב, נקראו כל אנשי ובתוכם בני קהילתנו, לקחת בידי כל זיינו של משיח, לצעוק ולזעוק אל ה' בחזקה למען הראש השנה של רבינו הקדוש. בעצרות התפילה ברחבי ארה"ק ובחול"ל חילו פני א-ל שהדרכים תהיינה פתוחות לבוא לשם בס"ד, ושצוררי ישראל בארה"ק לא יוכלו למנוע מהאברכים והבחורים מלבוא לשם ברננה. אין כוחנו אלא בפה והן קל כביר לא ימאס תפילת רבים, להעניק לנו את הדבר שאין גדול ממנו, לחיותנו כיום הזה. עצרות התפילה צריכים להיות רק ההתחלה, ועלינו להמשיך בכך ביתר שאת בכל יום ויום, עדי נתבשר על המתקת הדין בקרוב ממש.

העורכים

פניני אור

אמרות מהורות מרביה"ק ותלמידיו

פעם אחת שאלתי אותו: מדוע כמך נראים התיגעו בעבודת ה' הרבה מאד, ואף על פי כן לא הגיעו למדרגת הצדיקים הגדולים? השיב בפשיטות: משתמא לא התיגעו כל כך. ואמר בזה הלשון: "מן הסתם האבן זיית גיט גיהארינועט". כי הקלל שעקר הוא התיגה, והכל לפי רב המעשה. (שיחות הר"ן)

ה'ו מתלמידיו של אהרן

בפרשה זו אנו לומדים על הסתלקותו של אהרן הכהן, והתורה מציינת את יום פטירתו בראש חודש אב: "ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי ה' וימת שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים בחודש החמישי באחד לחודש". אולי נרמז כאן כי עם העלמת מדתו של אהרן להרבות שלום, החל החודש שבו אירע החורבן, ועלינו הוטל לקיים ציווי חז"ל (אבות א-ב) "הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה".

המשנה מלמדת אותנו שקירוב ישראל לתורה נעשה ע"י אהרן בכח השלום ואהבת הבריות, וזה מלמדנו שאף שנאמרו בפסוקים ובדברי חז"ל הרבה עוונות שגרמו את החורבן, אולם כל העוונות הללו לא היו נעשים או שהיו שבים מהם בתשובה שלימה אם היה השלום ביניהם, וכיון שגברה שנאת חנם שוב לא היה מה שיקרבהם לתורה.

ורבינו הקדוש מגלה לנו פשוטם של דברים: "לפי השלום שבדור כן יכולים למשוך את כל העולם לעבודתו יתברך לעבדו שכם אחד, כי על ידי השלום שיש בין בני אדם הם מדברים זה עם זה והם חוקרים זה עם זה מה הוא התכלית מכל העולם כולו והבלי, והם מסבירים זה לזה האמת שסוף כל סוף לא יישאר מהאדם כלום כי אם מה שהכין לעצמו לאחר מותו לעולם הנצחי כי אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות אלא תורה ומעשים טובים בלבד, ועל ידי זה משליך כל איש את שקר אלילי כספו ומקרב את עצמו אל האמת וממשיך ופונה את עצמו להשם יתברך ולתורתו ועבודתו. אבל כשאין שלום, מכל שכן כשיש מחלוקת ח"ו, אזי אין מתוועדים יחד זה עם זה ואין מדבר אחד עם חברו מהתכלית, ואפילו כשמתוועדים יחד לפעמים ומדברים יחד אין נכנסין דבריו בלב חברו מחמת נצחון ומחלוקת ושנאה וקנאה, כי מחלוקת ונצחון אינו סובל האמת. נמצא שעיקר התרחקות מהשם יתברך של רוב בני אדם היא על ידי המחלוקת שנותרה עכשיו בעוונותינו הרבים, המקום ירחם" (קיצור ליקוטי מוהר"ן, יד, כז).

אנו מתאבלים ובוכים על כבוד ה' שנתחלל בראש כל חוצות על ידי חורבן בית המקדש, "ועיקר כבוד הוא בבית המקדש, כמו שכתוב וכבוד ה' מלא את הבית" (ליקוטי הלכות, יום טוב ה, יג). בבית המקדש נתגלה יופיים ופארום של ישראל, כאשר אפילו החוטאים שבהם זכו לכפרה ולהתגלות פנימיות האמיתית הנפלאה, וזו היתה עיקר עבודת הכהנים בני אהרן ובפרט בעבודת הקרבנות, שאהבו את הבריות וקירבו את כל ישראל לתורה ולאביהם שבשמים (ראה בליקוטי הלכות, בציעת הפת ו-טו). וכך מפרש רבי נתן שם את האמור במשנה "איזהו מכובד המשך בעמוד ד' התנובות והערות 3323796@gmail.com ניתן לקבל את העילון באימיל מידי שבוע

א'ני לא יכול לסבול את הבן אדם הזה, הוא מדבר תמיד בתקיפות וביהירות, על כל דבר קטן הוא מעורר מהומות, אני לא מסוגל לדבר אתו..."

ראיית פרצופו של פלוני לבדה מעוררת בי זעם, זה מעלה בי את כל הכאב על כל העוולות שעשה לי על לא דבר, אין בי כח אפילו להיזכר ממנו'.

אין אדם נתפס על צערו, אבל אנו חייבים לדעת שמדובר באיסורים חמורים, אשר מלבד היותם מצוות עשה ולא תעשה מפורשות בתורה (ראה בספר החינוך, מצוה רל"ח) הם גם יסודי התורה, וכל הגלות והגאולה תלויים בהם. חז"ל (יומא ט:) גם גילו מפורשות: "מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ובמצוות וגמילות חסדים מפני מה חרב, מפני שהיתה בו שנאת חנם, ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלש עבירות, עבודה זרה גילו עריות ושפיכות דמים".

שורשה של שנאה זו באה מהסתכלות רעה בזולת; כאשר דנים את השני לכף חובה ומביטים במעשיו, וחושבים שיועדים מה גרם לשני לעשות כך או כך, ומסיקים מסקנה שמסתמא עשה זאת מחמת רוע וזדון לבו, בעוד שבאמת אין אתנו יודע עד מה, מי הוא השני ומה הם גורמי מעשיו, ומהי מדרגתו האמתית, ומה הם גלגולי נשמתו וכל התהפוכות שעברו עליו, שמשינים לגמרי את כל הגישה לפעולותיו.

וכך מלמדנו מאור עינינו רבי נתן: "רוב המריבות והקטטות והשנאת חנם נמשך מזה שכל אחד מסתכל שלא בעין יפה בחברו, ורואה בו פגמים ומידות רעות הרבה, עד שנדמה לו שאי אפשר לסבלם. וכמו כן מסתכל בו חברו להיפך, כי כמים הפנים לפנים, עד שנתעורר שנאת חנם וקטטות ביניהם. וזה הנגע מצוי הרבה מאד, והיא ההחריבה את ביתנו. כי באמת צריכים לדון את כל אדם לכף זכות, וכמו שאמרו חז"ל אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו, ומי הוא זה שיועד להגיע למקום חברו כפי גבול הדעת של חברו שמשם נמשכו ונתגלגלו כל מידותיו ופעולותיו ומעשיו" (ליקוטי הלכות, שותפים בקרקע ה-טו).

כאשר אנו עוסקים באבילות על בית המקדש חובתנו להעלות על לב להתחיל לתקן את גורם החורבן שהוא השנאת חנם. לא יתכן לבקש על בנינו כאשר השטן מרקד בטומאה איומה זו שמעכבת את בנין הבית, וכדבריו הבוערים של רבי אברהם ב"ר נחמן (כוכבי אור, ששון ושמחה ז'): "כי באמת כל גלויותינו זה הוא רק מחמת שנאת חנם, ועל כן נתארך ונמשך כל כך, כי גלות בבל לא נתארך רק עד שבעים שנה, וגלות האחרון הזה שנתהוה מחמת שנאת חנם נתארך ונמשך בריבוי עצום ומופלג בלי שיעור וערך כל כך, כי הענין הזה של שנאת חנם וכן שאר דברים שבין אדם לחברו, אפילו יום כיפור ויום המיתה אינו מכפר עד שירצה את חברו".

לתנובות והערות 3323796@gmail.com ניתן לקבל את העילון באימיל מידי שבוע

הדל"נ 7:05 - נין החמה 5:46 - מוזיק"ש 8:25
צאת השבת 8:21 - צאה"ש לר"ת 8:57

אל תיראי תולעת יעקב!

שאלה:

אני חלוש מאד ואין לי שום כח להתגבר על מה שאני צריך להתגבר. מה העצה?

תשובה:

אח יקר! אתה אכן חלוש כתולעת, אך זכור היטב את אשר לימדנונו חז"ל: כשם שהתולעת החלשה יכולה לנסר בפייה ארזים גדולים, כך גם אנו, גם אם אנו חלשים עד למאד, אעפ"כ יש לנו כח עצום בפינו!

וכמו שאומר לנו הקב"ה ע"י ישעיה נביאו: **"אל תיראי תולעת יעקב מתי ישראֵל אני עֲרֻתִּיךָ נָאִם ה' וְגֹאֲלֶךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל"** (ישעיהו מא, טד). ואמרו במדרש: **"למה נמשלו ישראל לתולעת, לומר לך מה תולעת זו אינה מכה את הארזים אלא בפה, והיא רכה ומכה את הקשה. כך ישראל, כל כוחם בתפילה, ומכים רשעי העולם שהם חזקים כארזים ונמשלים בהם שנאמר ארז בלבנון"** (רד"ק, ק, שם).

ואין לנו אלא להביע ולבטא את כיסופינו הטובים בפה מלא, לפרשם ולדברם לפני השם יתברך בתפילה ותחנונים. ובזה לדי ד להפיל את כל הארזים הגבוהים; להכניע את היצרים הרעים, התאוות והמידות הרעות, ולהתקרב לה' באמת.

"כי הבחירה חופשית, ועיקר ההתקרבות הוא על ידי דרך זה שהמשיך רבינו ז"ל בעולם, שהוא: לכסוף הרבה כיסופין טובים ורצונות חזקים להשם יתברך בכל יום, ולהתגבר לפקטם בפה, לפרש שיחתו לפניו יתברך, כאשר הזהיר על זה פעמים אין מספר לכל אדם שבעולם. כי הוא דבר השווה לכל נפש. אשרי שיאחז בזה.

ספר תהילים שיסד דוד המלך ע"ה שהוא שורש מלכות משיח, שהוא היה לוחם מלחמות ה' כל ימיו בגשמייות ורוחניות, וניצח כולם על ידי הדיבור פה, דהיינו על ידי ריבוי תפילות בלי שיעור, עד שִׁקְלָל כולם ברוח קדשו בספר תהילים. ועל כן זכה באמת למלכות נצחית, שהיא מלכות משיח."

וגם מי ששקוע במקומות נמוכים ורחוקים מאד, עד שכמעט שכח לגמרי את השם יתברך – גם הוא, אם יחזיק ב'דיבור דקדושה', יוכל במקומו שם להזכיר את עצמו מהשם יתברך. כי הדיבור הולך עם האדם לכל מקום שהוא, וכאשר לימדנו רבינו:

"הדיבור הולך עם האדם אפילו למקומות המטונפים, כמו האם ההולכת עם הוולד לכל מקום שהוא הולך, ועל כן נקרא הדיבור 'אם הבנים'. וזהו: 'כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד', היינו שאפילו אם האדם מונח ח"ו במקום שהוא, אפילו בשפל המדרגה מאד, אפילו במקומות המטונפים, אף על פי כן על ידי הדיבור יכול להזכיר את עצמו בהשם יתברך. דהיינו, שאפילו אם הוא במקום שהוא, אם יתחזק גם שם לדבר על כל פנים דיבורים קדושים של תורה ותפילה והתבודדות, יכול להזכיר את עצמו בהשם יתברך, אפילו שם במקומות הנמוכים, שהם בחינות מקומות המטונפים, אפילו אם נפל למקום שנפל, כי הדיבור אינו מניח אותו לשכוח את השם יתברך. בבחינות 'כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד', שכל זמן שיש בו הדיבור של השם יתברך, שהוא הדיבור דקדושה, זה הדיבור אינו מניח אותו להיות נשכח מהשם יתברך, כי הדיבור זוכר ומזכיר אותו להתחזק בהשם יתברך במקום שהוא. והבן הדבר היטב, מגודל כח הדיבור, והוא עצה נפלאה ונוראה למי שחפץ באמת, לבד יאבד עולמו לגמרי ח"ו" (ליקוטי מוהר"ן, עח).

"כי כל חיותנו, בפרט עתה בעקבות משיחא, הוא רק על ידי תפילה ותחנונים, כי אין כוחנו אלא בפה, כמו שכתוב 'ואנכי תולעת ולא איש'. ואם דוד המלך עליו השלום אמר כזאת שהוא תולעת ולא איש, אנחנו מה נאמר מה נדבר. וכל תקוותנו הוא מה שדרשו רבותינו זכרונם לברכה על זה 'מה תולעת אין כוחה אלא בפה אף ישראל אין כוחם אלא בפה'" (עלים לתרופה, מכתב מיום ו' ויחי תקצ"ט).

"ועיקר נצחון המלחמה של זה העולם, שהיא מלחמה ארוכה מאד מאד בלי שיעור, עיקר הנצחון הוא על ידי הדיבור, שהוא הכלי זיין של ישראל, כי אין כוחנו אלא בפה!" (עלים לתרופה, מכתב מיום ד' ראה תקצ"ב).

ובכח הדיבור דקדושה יכול האדם להתהפך לגמרי, מרע לטוב, מטומאה לטהרה, מחול לקודש, מקודש לקודש הקדשים.

"כי הדיבור יש לו כח גדול מאד מאד להפוך את האדם מרע לטוב! כי עיקר נצחון המלחמה הוא על ידי הדיבור, שהוא עיקר הכלי זיין של ישראל, כי אין כוחנו אלא בפה כמו שאמרו רבותינו ז"ל. וזה עיקר הכלי זיין של משיח, שהוא בחינת כל הצדיקי אמת, שבהם תלויים וכלולים כל ישראל. כי כל כלי זיינו של משיח היא רק על ידי התפילה, שהיא על ידי הדיבור" (ליקוטי הלכות, בה"ר וב"פ ה, ד).

וזהו כל כוחה של המלכות דקדושה; מלכות בית דוד, מלכות מלך המשיח. **"כי עיקר כח מלכות האמיתי דקדושה, שהוא בחינת מלכות משיח, הוא על ידי הדיבור! בבחינת 'מלכות פה', כי המלך מנהיג כל מלכותו על ידי הדיבור, וכל ניצחון מלכות דקדושה של משיח הוא על ידי הדיבור. וזה בחינת כל**

פניני התחזקות והתעוררות

שנערכו ונעבדו מתוך איצרות שיהותנו של הגר"מ שבעטני שליט"א

שביבי אור

בין המצרים

הסתר פנים עצום, והרי אנו משולים כגוף בלא הראש, שאין מרגישים את הבורא ית"ש הנמצא בתוך ההעלם, ואין מרגישים כלל את חי העולמים שהוא מחיה את כל העולמות כולם, וביניהם אותי בעצמי.

'תיקון חצות' ב'בין המצרים'

וממילא, אחד מתיקוני הנפש הוא לומר בימים אלו (ימי בין המצרים) אחר חצות, 'תיקון חצות', וזמנו מאחר חצות ועד לאחר תפילת מנחה, והוא תיקון נפש גדול ועצום מאד, ואינו לוקח אלא זמן מועט, כי אפשר לומר רק את פרקי התהילים מ"תיקון רחל" (גם ללא הפיוטים) כשיושבים על הארץ באיזה הפסק, ויש לאמרם מילה במילה, ועל ידי כך מתקשרים לבית המקדש מקור חיותנו שיבנה במהרה בימינו, וכל אחד כפי מדריגתו יצטער ויתאנח על החורבן ועל גלות השכינה. והוא תיקון הנפש גדול.

תקופתנו – תקופת קרירות נוראה

אנו חיים היום בתקופה שיש בה קרירות עצומה. זכורני בצעירותי, שכאשר היו עוברים בימי האבלות על החורבן ליד השטיבלאך אשר בשכונת במאה-שערים, היו שומעים קולות של נהי ובכיה. פעם אחת התבוננתי ביהודי שהיה בעל בית פשוט, אשר ישב בתשעה-באב בעת הקינות ועיניו זלגו דמעות, דמעה אחר דמעה, ממש בעיני ראיתי מים המטפטפים מעיניו מאבילות על גלות השכינה. אך היום

הביהמ"ק נקרא 'צוואר' שמקדש בין הראש לגוף

עצם הידיעה והזיכרון שפעם היה בית המקדש – אשר עליו אנו מתאבלים עד שנזכה במהרה לבניינו – הוא תיקון עצום לנפש. כאשר היה בית המקדש קיים, נשפע עלינו כל הטוב ברוחניות וגשמייות, וכמו שאיתא במדרש, שבית המקדש נקרא 'צוואר' (שיר השירים רבה) כמו שנאמר "כמגדל דוד צווארך" (שה"ש ד, ד) וכתוב: "ויפול על צווארי בנימין" (בראשית מה, יד) פירש"י והוא מחז"ל: 'צוואר' שבכה על שני המקדשות שבחלקו של בנימין שעתידיים להיחרב.

ומדוע נקרא שמו 'צוואר'? כי ענין הצוואר הוא לקשר את הראש לגוף, כן ללא הבית המקדש נחשבים ישראל כגוף ללא הראש, וכל החיות בלא הביהמ"ק הוא כחיות של זנב הלטאה, שלמרות שהזנב נקטע ואינו מחובר לראש, אבל עדיין יש בו מעט חיות. ועתה, הגע עצמך איזה טעם יש לחיות כזאת?! וכאשר יבנה בית המקדש בב"א ונזכה לחיות, או אז נדע מה נקרא 'חיות', ומה הם חיים אמיתיים. יהיה אז שפע כה גדול של חיות וחיים עד שנגריש שעד עכשיו היינו כמתים ממש.

ובכן, ביהמ"ק נקרא צוואר, שמחבר הראש עם הגוף, ורבינו הק' הרי אמר (ליקוטי מוהר"ן ח"ב תורה ס"ז ותורה ק"א) שכל אחד צריך לכוון גם על חורבן עצמו בבכיותו על החורבן. כי הגלות הכללית משפיעה על הגלות הפרטית של כל אחד.

ובאמת שזהו לימוד זכות גדול עלינו, שהרי אנו חיים בתוך

נסתמו הלבבות עד שאין באים לידי בכיה. ואין בכך פלא, ולדוגמא, מי שסובל מכאב שיניים חמור, וכי אפשר לדרוש ממנו לבכות על גלות השכינה?! כל אחד מוקף בצרותיו, אחת קשה מחברתה רח"ל, וביותר נתגברה היום זוהמת האפיקורסות והתאוות, ואין פלא ששניהם כאחד מטמטמות את הלבבות.

העצה – כיסופים והשתוקקות לגאולתנו השלימה

ובזמננו יש לכל הפחות להתחזק בהשתוקקות וכיסופין לבית המשיח ולגאולה השלימה, ואם אין האדם מרגיש בקרבו השתוקקות לגאולה שלימה ולהתגלות כבוד שמים, יש מזה עצמו לעשות געגועין והשתוקקות: ראה כמה נתרחקתי עד שאיני מרגיש געגוע והשתוקקות לבית המשיח ולתיקון השלם.

לעשות תפילה וקניות מעצם הקרירות...

וכמו שמוזב ממוהרנ"ת, שכאשר קשה לו לאדם לרכז את מוחו לצפיה לבנין בית המקדש ולגילוי כבוד שמים, יש לעשות מזה עצמה תפילה: 'ריבוננו של עולם, אימתי יהיה מוחי כלי להשתוקקות לבנין הבית וביאת המשיח, אימתי אשתוקק שיתגלה שמך על ידי ועל ידי כל כלל ישראל. ריבוננו של עולם, עד מתי... עד מתי יתמשך הגלות הנורא והמר, עד מתי, עד מתי, עד מתי אהיה שקוע כל כך בתוך הגלות... מזה עצמו לעשות קניות.

הזהירות מהיתר פיקוח נפש

האם יש חיוב להיזהר מערב שבת

הלכה היא בידוע שפיקוח נפש דוחה שבת, משום שנאמר וחי בהם ודרשו חז"ל ולא שימות בהם, ואמרו חז"ל "חלל עליו שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה" (סי' שטכט ועיי' ש"ב"ה"ל סי' ד). אך יש להסתפק האם מחוייבים בערב שבת לעשות כל מה שאפשר כדי שלא לחלל שבת משום פיקוח נפש, או שמאחר שהותרה אין מחוייבים להיזהר שלא לבוא לידי כך.

שאלה זו נוגעת בהרבה אופנים, לדוגמא; האם מי שיש לו תור לניתוח צריך לראות לעשות את הניתוח בתחילת השבוע כדי שבשבת כבר לא יהיה במצב של פיקוח נפש? האם יולדת שמרגישה בערב שבת שקרבה לידתה לבוא צריכה לדאוג להיות קרוב לבית חולים? כך גם, רופא שיש לו תורנות בשבת האם צריך לדאוג להגיע לבית חולים בערב שבת בשביל למנוע הנסיעה בשבת?

כך יש לדון באלו הנוסעים מחוץ לעיר בערב שבת, עד כמה צריכים להיזהר לצאת מוקדם כדי למנוע חשש חילול שבת, שאם יקרה פקק בדרך או מקרה של תאונה חב ושלום, לא יוכל להישאר בדרך ויצטרך לנסוע מתוך חילול שבת בהיתר של פיקוח נפש.

המקילים בימי ראשון שני שליש

בשולחן ערוך (סימן רמח ס"א) פסק הרמ"א שמותר להפליג בספינה ג' ימים קודם שבת לדבר הרשות אפילו במקום שיצטרך אחר כך ישראל לעשות מלאכה בשבת להוליך הספינה, ואין צריך למנוע מחמת זה מלהפליג בספינה. וכן פסק **המחבר** (שם ס"א) שמותר לצאת בשיירה במדבר ביום ראשון שני ושלשי הגם שלא יוכל להתעכב במדבר לבד בשבת מפני הסכנה ויצטרך לחלל שבת מפני פיקוח נפש.

שיטה זו היא שיטת **הבעל המאור** (שבת יט.) ששלשה ימים הסמוכים לשבת נקראים 'קמא שבת' ומאז חל החיוב להיזהר שלא לבוא לידי חילול שבת, ואילו שלשה ימים הראשונים של תחילת השבוע נקרא 'בתר שבתא' שעבר, ואז עדיין לא חל עליו אזהרת שבת הבאה, ומותר להכניס עצמו בימים אלו למצב של פיקוח נפש גם אם בטוח שבהגיע שבת יצטרך לחלל שבת.

לצורך מצוה מקילים גם בערב שבת

לשיטות אלו אסור להכניס עצמו למצב של פיקוח נפש ממוצאי ליל ג' ואילך, כל שאינו לצורך מצוה (ביה"ל ד"ה וביים, ועיי' משנ"ב סק"ד דהגר"א מקיל ברביעי). אמנם לצורך מצוה מותר להכניס עצמו למצב של פיקוח נפש, אפילו בערב שבת, אף שבהגיע שבת יצטרך בודאי לחלל שבת, שהעוסק כרגע במצוה פטור ממצוה שעתיד לבוא עליו אחר כך.

לדבר הרשות אסור מליל ג'

כאמור, ממוצאי ליל ג' אסור להכניס עצמו למצב של פיקוח נפש לצורך דבר הרשות, אם בודאי יצטרך לחלל שבת. וכן מצינו שפסק **המשנה ברורה** (סימן שדמ סעי' פ"ט) שמי שיועד שבשבת יבוא לידי מצב של פיקוח נפש, חייב לעשות כל טעדיק בערב שבת למעט מחילול שבת.

המשנה ברורה מחמיר אפילו מתחילת השבוע ואפילו לצורך מצוה

עד כאן הבאנו את שיטת המחבר והרמ"א, אמנם למעשה **המשנה ברורה** (סקכ"ו וביה"ל שם ד"ה ופוסק) מביא את שיטת **מהר"י בן לב** (ח"ב סי' ג) שפוסק להחמיר כאשר שיטות הראשונים החולקים על שיטת הבעל המאור, ולדעתם אסור לאדם להכניס את עצמו למצב של פיקוח נפש אפילו בתחילת השבוע, ואפילו לצורך מצוה, אם יודע בודאי שבשבת יבוא על ידי כך לידי חילול שבת של דאורייתא.

מותר להכניס עצמו למצב של ספק חילול שבת

אמנם אם אינו ברור שיצטרך לחלל שבת, והיא רק ספק, אפילו אינו ספק השקול אלא יש מציאות ויתכן שלא יצטרך לחלל שבת מותר להכניס עצמו מערב שבת במצב זה. ועל פי נפסק (שו"ע ס"א) שמותר להפליג עם ספינה לדרך קצרה בערב שבת אפילו לדבר הרשות, אם כששיש רוח טוב אפשר ללכת דרך כזה ביום אחד, ואפשר להספיק להגיע לפני כניסת השבת אם יהיה רוח טוב (ואם היא לצורך מצוה מותר אפילו אם הספק היא ממש על צד הרהור, שפוסק עם הגוי שישובת וידוע שלא ישמע לו).

ניתוח באמצע השבוע

לפי הדברים נמצא שבמקרה שאדם צריך לעבור ניתוח ח"ו, אם אחרי הניתוח יצטרך לחלל שבת במלאכות דאורייתא על ידי יהודי, ובמידה ויעשו הניתוח ביום ראשון או שני ימעיטו ממלאכות צריכים להקדים את הניתוח. אמנם אם אינו ברור שיצטרך לחלל שבת על ידי יהודים, והוא רק ספק, מותר לקבוע הניתוח גם בערב שבת.

ובמקרה שיש תור אצל רופא מומחה רק סמוך לשבת, או שיש תור בבית חולים מסויים שהם מומחים מיוחדים, והניתוח הוא פיקוח נפש, פשוט שמותר לעשותו בערב שבת, שאפילו בשבת עושים כל צרכי חולה מסוכן. אבל אם הניתוח עצמו אינו פיקוח נפש יש להסתפק בזה, ואפשר שכיון שיש בזה צורך מצוה של ונשמרתם, וכל ניתוח שחוטכים בגוף האדם צריכים לבחור מומחה דוקא מדין פיקוח נפש, אם אין הרופא יכול לעשותו רק בערב שבת אפשר להקל, בצירוף שיטת המחבר שמתיר בערב שבת כל צורך מצוה.

רופא שיש לו תורנות

מטעם זה פסק **האגרות משה** (א"ח ח"א סי' קלא) שרופא מומחה שיש לו תורנות בשבת, מכיון שיועד שיצטרך לבוא באמצע שבת לחלל שבת, חייב לדאוג לבוא לפני כן. אך אם אין לו תורנות רק שיכול להיות שיקראו אותו כיון שהיא רק ספק אין צריך לצאת קודם שבת.

והגרש"ז ז"ל נטה להקל ברופא שיועד בבירור שבאמצע השבת יקרה מקרה שיצטרך לצאת באמצע השבת, שאין צריך לצאת מביתו בערב שבת, שאף שאסור להכניס עצמו למצב של פיקוח נפש מכל מקום אינו מחוייב גם כן לשנות סדר חייו טרם שבא המצב של פיקוח נפש (ש"ש פ"ב הע' קו).

סיום משותף בתשעת הימים

בחברת ש"ס שנחשב כל אחד שהשלים את כל המסכת.

גם בספר **דברי סופרים** (אבלות סי' שצא עמ"ד סקכ"ט) כתב להקל על אבל לאחר שלושים שיכול להשתתף לסעודת סיום של חברת ש"ס, כיון שהלימוד שלו מצטרף לסיום.

ולפי זה נמצא שגם לאלו המחמירים שלא להוסיף בסעודת הסיום על בעלי השמחה מהשיעור והחברה נקרא בעל שמחה ובעל סעודה. - וביותר יש לדייק כן ממה שאמרו **בגמרא שבת** (ק"ח:) 'אמר אביי יתיי לי דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה עבדינא יומא טובא לרבנן'. ופירש **רש"י** שאביי היה ראש ישיבה ועשה סעודה לתלמידים. הרי שהראש ישיבה הוא חלק מהיום טוב, ואם כן כל שכן שחברי השיעור הולומדים כל אחד מהם הוא חלק מהיום טוב.

והנה **בשו"ת קנין תורה בהלכה** (ח"ה סי' ג) יצא על פי זה להקל ביותר, שחבורה שמחלקים ביניהם ללמוד מסכתא אחת קטנה בתוך תשעת הימים, על ידי שכל אחד לומד דף אחד, אפשר לעשות סיום בבשר ויין. ואף שהמשנה ברורה (שם סקע"א) מחמיר שלא לעשות סיום אם לא נזדמן בלימודו, בסיום כזה שהיא תלמוד תורה דברים, עדיף מסתם סיום של יחיד. אמנם לצורך בסוף הספר להגאון רבי **שמחה בונם וולדנברג** ז"ל תמה עליו שאם כל אחד לומד רק דף אחד אין זה נקרא סיום כלל.

וגם לענין אמירה לנכרי שהותר לצורך שבת כתב **המשנה ברורה** (סי' רנה סק"א) שאינו נכון להביא עצמו מערב שבת למצב שיצטרך להתייר אמירה לנכרי בשבת, וצריכים לדאוג מערב שבת להימנע מזה. ואפילו טלטול מוקצה בגופו שמותר בשבת, אמרו חז"ל 'משמש אדם בכיסו בערב שבת' שמא יש דבר מוקצה בכיסו ויטלטלה בשבת, אף שהיא טלטול בגופו וכלאחר יד (עיי' סי' רנה סק"ה).

נסיעה מחוץ לעיר

על פי הדברים יוצא שמעיקר הדין היה מותר לצאת בערב שבת סמוך לשבת מחוץ לעיר, בשעה הסבירה שיכול להגיע ליעד שלו, וכן לטוס ממקום למקום אם בשעה סבירה יכול להגיע. ואף אם עלול איחורים במטוס, או פקקים ותאונות רח"ל, כיון שהוא רק ספק ואפשר שלא יצטרך לחלל שבת בנסיעה, שהרי לא יוכל להיות בדרך, אין חשש חילול שבת.

אמנם מטעם אחר חייבים להיזהר בזה, **דבשולחן ערוך סימן רמ"ט** (א"ח מבואר שהיוצא בדרך צריך לצאת מוקדם בכדי שיוכל להגיע ולהכין צרכי עונג שבת, ולפי זה אם יש חשש שיגיע מאוחר ויהיה במקום שאינו ראוי לעונג שבת אסור לצאת. וביותר צריכים להיזהר בזה שלפעמים עלול לבוא לידי חילול שבת גם במקום שאין היתר של פקוח נפש מרוב דוחק (עיי' משנ"ב שם סק"א זב). וכבר התריעו הרבנים די בכל אתר ואתר על מה שאין ההמון נזהרים בזה.

מילה שלא בזמנה ביום חמישי

יש שהחמירו שלא לערוך ברית שלא בזמנה ביום חמישי, דבג' ימים הראשונים הילד בחזקת סכנה ויצטרך לחלל עליו שבת. **ובמשנה ברורה** (סי' שלא סק"ד) פסק שאין לחוש לחומרא זו, והטעם כתב **המגן אברהם** (שם ס"ק) שמקיל בזה דבזמננו אין רגילים לחלל שבת בג' ימים הראשונים.

יולדת בערב שבת

מטעם זה אין יולדת חייבת לשהות ליד הבית חולים בחודש התשיעי כיון שהיא רק ספק אם תלד בשבת, אבל אם התחיל כבר תהליך הלידה ובודאי תצטרך לצאת בשבת חייבת לצאת מערב שבת, אם לא שהיא יותר רגועה בבית שזה בכלל עושים לה כל צרכיה בשבת.

לדאוג מערב שבת במצב של ספק

והנה אף שכאמור, על פי עיקר הדין אין איסור להכניס עצמו למצב של ספק פיקוח נפש קודם שבת, אנו רואים בפוסקים שלכתחילה מן הראוי לדאוג תמיד בערב שבת שלא נצטרך בשבת להגיע לכל מיני היתרים הדוחים שבת אפילו על צד הספק. **ובמשנה ברורה** (סי' של סק"א) הביא בשם **ספר חסידים** שמן הראוי לאשה בחודש התשיעי להזמין בערב שבת כל הדברים הנצרכים לה שמא יזדמן לידתה בשבת.

וְעַל לְמוֹד הַפּוֹסְקִים הַזֵּהִיר מְאֹד מִיִּזְתֵּר מִפְּלֵ הַלְמוּדִים... וְהוּא תִקְוָה מְדוּל מְאֹד מְאֹד...
וְאָמַר, שֶׁפֶל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי מְהִיב לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם 'פּוֹסְקִים' וְלֹא יַעֲבֹר.

בע"ה ניתן לשמוע שיעור בעמוד היומי
מידי יום בשלוחה 433 בקול אנ"ש

ר' יחיאל מיכל ב"ר יצחק מטולטשין (ה)

משא ומתן באמונה

בשנת תרכ"ח כשעלה אביו ר' יצחק לארץ ישראל, מסר ליד בנו ר' מיכל וליד אחיו הגדול ר' דוד צבי את הנהלת בית הדואר בעיר טולטשין. הם ניהלו את בית הדואר ביושר ובאמונה, ואת הממון שהרוויחו חילקו לחצאין ביניהם, והיו גם הם בזה לשם ולתפארת, כי קידשו שם שמים במשאים ומתנים באמונה.

התחזקות בשעת מו"מ

באותם הימים כשר' מיכל התחיל לנהל את בית הדואר באר' מיכל בקובלנא לפני אביו, וכתב לו במכתביו שצר לו בעבודת ה', שאין הולך לו כסדר העבודת ה', ובפרט אחר שהתחיל בעבודת המשא ומתן ומוקף עם גשמימות. אביו ר' יצחק ענה לו בדברי התחזקות וכתב במכתביו במיוחד לבנו ר' מיכל, וחונן אותו לחטוף כל מה שיוכל, ובעת הילוכו על הפאסט ישא עיניו למרום בכיוסופים וגעגועים להשי"ת, וז"ל:

"יום ד' לך, אתה בני מיכל שיחי, ראיתי במכתב העבר קובלנא שלך לפני על גודל טרדונך וטרחתך, וידעתי מכאוביך בזה, כי גם אנכי ניסיתי בזאת, ואפשר מסתמא יותר.

"אינך יודע מה שהשי"ת רוצה לעשות עמך" בני חביבי, תדע אשר לא פעם אחד ולא שני פעמים ולא כמה פעמים, רק פעמים אין שיעור הצעתי קובלנא כזה לפני כבוד אאמו"ר זללה"ה, והשיב לי בכל פעם: 'אינך יודע מה שהשם יתברך רוצה לעשות עמך'.

"והעיקר שתשא עיניך למרום"

והעיקר שתשא עיניך למרום בכל עסקך, וכל מה שתוכל לחטוף איזה טוב בל תמנע, והעיקר רצונות טובים, ובפרט בעת הילוכך על הפאסט תשא עיניך למרום, וכל רצונך ומגמתך יהיה להטוב לאמת. ואת אשר נעשה עמך אין אתה יודע כלל, וסוף כל סוף אם ירצה השם יהיה נכון. נא בני שיחי, מסתמא שמעת זאת ממני בעל פה גם כן, ואולי נשכח ממך הנני מזכירך הטוב.

"דמעות ליבי כנחל ישתופו"

בני מיכלי שיחי, הרבית להגדיל עלי צערך מענין מיעוט עסקך בחפצי שמים לסיבת טרדת העסקים, מה אומר לך בני חביבי, דמעת לבי כנחל ישתופו על זה, אך בני חביבי הן ידוע לך אשר לא כן מהמידה, והעיקר לשמח את עצמו בכל הנקודות טובות, והעיקר בהרצון (על"ת מכתבי ר"י סי' י"א עיר"ש באריכות).

שמירה מהפסד

ר' מיכל'ע עבד בהבי דואר עד סוף ימיו ממש, ופעם קינטר אותו אחיו ר' דוד צבי באמרו לו: וכי עד הקבר תלך ותעבוד בהבי דואר, הלא כבר זקנת ולמה לא תניח את העבודה שלך?! אמנם לא הועיל כלום ואעפ"כ לא עזב את עבודתו בדואר.

לאחר פטירת ר' מיכל עברה הנהלת הדואר לבניו, והם כבר לא השגיחו כל כך על הכסף הנשלח, ונגרם מזה נזק רב לכמה אנשים עד שנפחשו לבעלי חובות וכו', רק אז הבינו אנ"ש למה לא רצה ר' מיכל כלל הזמן לפטור עצמו ממשרת הבי דואר, כי רצה לעמוד על ידם שיתנהל הכל כראוי וכיאות (שש"ק ח"ד סי' תל"ה).

כי ניהם ה' ציון ניהם כל חורבותיה הרה"ק רבי נחמן מהורודענקא זיע"א - זקנו של רבינו הקדוש (ה)

מחשבות שלנו אינם דבר ריק כלל

בהפלגה הארוכה בספינה בדרכו לארץ ישראל (יתכן שהיה זה בנסיעה אחרת שלו וצ"ע) אזל הלחם מכליו ועברו כמה ימים שלא אכל מאומה, עד שעגנה האניה ליד החוף בקרבת עיר שכולה ישמעאלים מבלי יהודי אחד. ובאו הערבים תושבי המקום והביאו להם לחם לאכול. רבי נחמן שהרגיש עצמו בסכנה גדולה עד מאוד אם לא יאכל, התיר אז לעצמו לאכול מלחמם, הוא נטל ידיו, בירך 'על נטילת ידים' ואף את ברכת 'המוציא לחם מן הארץ' בירך, אך טרם הגיש את הפת לפיו חלפה עברה במחשבתו לשון הפסוק (משלי כג) "אל תלחם את לחם רע עין", ורצה להימנע מלאכול, כי ידע שמחשבתו אינה דבר ריק כלל. וכפי שמוזכר סיפור זה בשיחות הר"ן (סימן ז): "ומחשבות שלנו אינם דבר ריק כלל, כך אמר רבי נחמן זקני הנ"ל בספירו מעשה זה (ואמר רבינו זכרנו לברכה בעת סיפורו זאת, וזה נראה הוטב בעיני מאד מה שהעמידו על המחשבה, שמסתמא כשבר על מחשבתו כן בוודאי הוא כך באמת). ולא ידעתי מה לעשות כי כבר ברכתי ברכת המוציא, אך אף על פי כן היה בדעתי למנוע מלאכול כלל מחמת המחשבה הזאת, אחר כך בא על מחשבתו לשון הפסוק (מלכים יז, ד) "ואת העורבים צוית לכלכלך" ואז אכל". וראה עוד שם: "כמו כן לעניין כל המחשבות הבאים על האדם לבלבלו, אחר כך עוזרו השם יתברך ושולח לו מחשבה אחרת של התקרבות. כגון לעניין הנזכר לעיל שלפעמים ידמה להאדם במחשבתו שאינו ראוי להיות כבן לפניו יתברך וכיוצא בזה אף על פי כן עליו לעשות את שלו כנ"ל. ואחר כך יעזרו השם יתברך וישלח לו מחשבות של התקרבות."

בארעא קדישא ישראל

ביום י"ג תשרי שנת תקס"ה הגיע רבי נחמן לעיר הקודש טבריא, ותושבי העיר קבלוהו בכבוד רב, הם שמעו עליו ואף הכירוהו משכבר הימים כאשר התגורר בעבר בעיר צפת (בעת עלייתו הראשונה). ועתה קבע את מושבו בטבריה.

עיף ויגע מטלטולי הדרך הקשה, זקן מופלג ושבע ימים, הוא היה אז כבן שמונים וארבע בהגיעו לארץ הקודש.

אחר ימים מועטים מהשתקעותו בטבריא נשאו לבו לנסוע לצפת ולמירון להשתטח על קברי הצדיקים. כאשר הביע את משאלתו לפני אוהביו ומכריו ניסו למנועו בעדו מחמת טלטולי הדרך וזקנותו של אותו הצדיק, אך בראותם שמתעקש, ניסו להערים עליו ולדחותו, באומרם שעליהם לשכור לו חמור טוב וחזק שעמו יסע למקומות חפצו, אך למעשה לא הביאו לו את מבוקשו ודחו את הדבר מיום אל יום באמרם שאין להשיג כעת תמורים לנסיעה וכדומה. רבי נחמן שראה שהדבר משתנה הבין שכוונתם רצויה בדאגתם לשלומם כדי למנוע ממנו סיכוני וטלטולי הדרכים הקשים - אזי הבטיח להם בהבטחה ברורה שבעז"ה יסע וגם ישוב לביתו לחיים ולשלום ואל להם לחשוש כלל.

ומחפשים למצוא בו מומים וחסרונות ומבזים אותו, והרי הם כאלו מבזים כביכול את ה' יתברך שכל כבודו על ידי מעשה התחנונים, והעיקר על ידי התקרבות הרחוקים מאד לה' יתברך. אבל המכבד את הבריות ומקיים אל תהי בז לכל אדם וחותר ומשתדל לדבר עם כל אחד מהתכלית להכניסו אל הקדושה שזה עיקר הכבוד, בודאי הוא מכבד את ה' יתברך ועליו נאמר כי מכבדי אכבד'.

דרך אניה בלב ים

בקיץ שנת תקס"ד, ארבע שנים לאחר הסתלקותו של הבעל שם טוב, יצא רבי נחמן לדרכו הארוכה לעבר ארץ ישראל כשאליו מצטרפים כמה מרעיו מחבורת תלמידי הבעל שם טוב. לפני כן ביקר אצל בעל התולדות והרה"ק רבי יהודה לייב המוכיח מפולנא ועוד מוותיקי התלמידים, הוא נפרד מהם וקיבל מהם את ברכת הדרך. וישם לדרך את פעמיו לעבר קושטא אשר במדינת תורכיה, אליה הגיע בחודש תמוז תקס"ד, משם אמר להפליג דרך הים לארץ ישראל.

בספר אהבת ציון להגאון רבי שמחה ב"ר יהושע המגיד מאזליץ זצ"ל (שגם הוא הפליג באותה נסיעה לארץ ישראל. וחיבר את ספרו זה לתיאורי רושמי אותו מסע, וכן על ביקוריו במקומות הקדושים שבארץ ישראל - נדפס בהורדנא שנת תק"ן) השתמרה עדותו הנאמנה בנוגע לפגישתו בעיר קושטא עם חבורת החסידים בראשות רבי נחמן האראדנקער ורבי מענדל מפרימישלאן ושאר חבריהם ונשיהם ובניהם. היה זה בחודש תמוז תקס"ד ומציין שם: "כולם עומדים פה להמתין לעת רצון מתי תוכל לעבור הספינה מהנהר לים".

אדהכי והכי נאלצו להתעכב בקושטא עד ליום י"ח אלול תקס"ד, שבאותו יום הפליגו בשעה טובה לארץ ישראל. על הספינה הקטנה והרעועה הצטופפו קרוב למאתיים נפשות, קבוצת החסידים מנתה כשלושים נפשות, ויותר ממחצית הנוסעים היו יהודים מעדות המזרח.

המחבר מתאר שם בספרו את שמחת הנוסעים בשעה שהספינה החלה במסעה: "הספרדים החלו בשירות ותשבחות, לשורר לשמו יתברך בקול שמחה והודיה והלל, כולם כאחד, ושיר המעלות לדוד שמחתי באומרים לי בית ה' נלך, ואמרנו וענינו אחריהם".

את ימי ראש השנה ויום הכיפורים עשו על הספינה. היה עמם ספר תורה ושופר. קבוצת החסידים התארגנה למנין בעת התפילות בראשות רבי נחמן, ואליהם הצטרפו גם כמה מאנשי ליטא מהעיר ווילנא.

יקם סערה לדממה

בתחילת ההפלגה היה הים נוח, אך בעשרת ימי תשובה וביום הכיפורים בפרט, רגש הים וסער מאוד עד שלא יכלו להתפלל בעמידה רק בשיבה או בשכיבה. לשיאה הגיעה הסערה ביום שני י"ב תשרי תקס"ה. כאן מספר המגיד מעשה פלא שעשה רבי נחמן באותו יום - כאשר ראה "כי כלתה הרעה חלילה וקיבצנו יחד למנין עשרה ורבי נחמן הצדיק נטל ספר תורה בזרועו והתפלל בלחש מעט, ואמר: אם ח' נגזר עלינו בבית דין של מעלה שנאבד מן העולם, אנתנו בית דין עדה הקדושה בצירוף קודשא בריך הוא ושכינתיה אין אנו מסכימים לגזירה זו, ויהי רצון שתתבטל גזירה זו. וענינו אחריו אמן, והלכנו איש למקומו בספינה, וצויה לנו לומר תהלים". ומציין שם שכעבור שעתיים שקטה הסערה וקמה לדממה.

המשך מעמדו א'

המכבד את הבריות שנאמר כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו': "כי זה עיקר כבודו יתברך, כשהולכים בדרך של אהרן הכהן לאהוב שלום ולאהוב את הבריות ולקרן לתורה, שעל ידי זה מגלים כי מלוא כל הארץ כבודו. ועל כן זכה אהרן באמת לכבוד גדול זה, שהוא קדושת הכהונה, בחינת 'כי מכבדי אכבד'. 'בוזי יקלו', שהם המבזים את בני אדם ומוציאים חסרונות בכל אדם, וכשרואים את אחד שרוצה להתקרב לה' יתברך מבקשים

ברכת מול טוב להרה"ח ר' יהודה איזנבאך שליט"א לרגל אירועי בני עשרת החדשים נתיב יצחק נ"ו להרה"ח ר' יעקב יצחק שליט"א וה"ר שיינבו לנחת בית נאמן בישראל בדרך מרבית זיע"א	ברכת מול טוב להרה"ח שפעון מלושטוק הי"ו לרגל חובות חבן וה"ר שיינבו לנחת לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת וקדושה	ברכת מול טוב להרה"ח ר' אוריאל בלום שליט"א לרגל חובות חבן לעול תורה וטובות וה"ר שיינבו לנחת לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת וקדושה	ברכת מול טוב להרה"ח ר' יהושע יצחק ראזנבערג שליט"א לרגל חובות חבן לעול תורה וטובות וה"ר שיינבו לנחת לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת וקדושה	ברכת מול טוב להרה"ח ר' חיים דוד בן שלום שליט"א לרגל חובות חבן לעול תורה וטובות וה"ר שיינבו לנחת לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת וקדושה
--	---	--	--	---